

**ЧИ ТЁПЛО
ТОБІ,
КРИМЕ?**

→ 4

**НАШ АРХІВ:
ОЛЕКСАНДР ДОВЖЕНКО
В ЄВПАТОРІЇ**

→ 6

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА
УКРАЇНСЬКА
ГАЗЕТА

№ 48
1.12.2017

www.svitlytsia.in.ua

Кореспондентам ІА «Голос Криму» та газети «Кримська світлиця» в ході цієї зустрічі і нагородження вдалося поспілкуватися зі Святійшим Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом.

– Ваша Святосте, рік тому Ви з ініціативи Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій звернулися до голови УПЦ МП митрополита Онуфрія, закликавши його зробити все можливе для того, щоб українські в'язні Росії були звільнені та повернулися до своїх родин. При цьому було зазначено, що УПЦ МП у Криму та на окупованих теренах Донбасу єдина має можливість безперешкодної діяльності, перебуває в контакт з «владою» і може впливати на неї. Чи є вже наслідки цього звернення? Чи можна говорити про те, що Вас почув митрополит Онуфрій?

– Ми зверталися до митрополита Онуфрія з метою, щоб він звернувся до патріарха Кирила, який би клопотав перед Путіним про звільнення конкретної особи і це вже все давно виконано. Але нещодавно Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій звернулася з відкритим листом до Папи Римського, до Вселенського Патріарха, до Конференції європейських церков, до патріарха Кирила, до Ради рабінів Європи і до імама мусульман з проханням посприяти у визволенні заручників, які тримаються на Донбасі й в інших місцях. І, як ви знаєте, Путін пообіцяв усіх цих заручників відпустити. Про це говорили і в російському телебаченні, і в Україні. Тобто ми зробили крок і отримали обіцянку, що до кінця цього року

ІНТЕРВ'Ю

ФОТО С. ЮРЧЕНКА

**«КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ» – ПАПЕРОВЕ
ВІКОНЦЕ В ТАКИЙ
БЛИЗЬКИЙ І ЯСКРАВИЙ
СВІТ УКРАЇНИ!**

Шановні читачі і передплатники! Передплачуйте нашу газету на 2018 рік для себе, своїх друзів, своєї школи чи бібліотеки! **Передплатний індекс – 90269, вартість річної передплати – 304,52 грн., на 6 місяців – 153,56 грн.** Оформити передплату можна як через Інтернет, для цього потрібно зайти на сайт ДП «Преса», де подана детальна інформація, так і в будь-якому відділенні «Укрпошти». Передплативши нашу газету, ви зробите свій маленький внесок у справу повернення рідного Криму!

всіх заручників випустять. «Всіх на всіх». Отже, ми маємо перший результат від цієї роботи.

– Якщо не говорити про це спільне звернення, чи бачите Ви в Онуфрії партнера? Це може бути та людина, яка сприятиме звільненню політв'язнів?

– Справа в тому, що митрополит Онуфрій може тільки звернутися до свого глави, до свого патріарха Кирила, а вже від патріарха Кирила залежить, слухатиме він митрополита Онуфрія, чи ні. Один раз він почув – одного випустили. А звернення, про яке я говорив, було не митрополита Онуфрія, а звернення Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій.

МОЛИТВА ЗА КРИМ

24 листопада Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет до Дня Гідності і Свободи нагородив Андрія Щекуна, координатора руху «Євромайдан-Крим», та Віктора Мержвинського, активіста руху «Євромайдан-Крим», учасника АТО, орденем Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III-го ступеня за заслуги з відродження духовності в Україні та важливу роль в утвердженні української церкви в Криму. Медалями «За жертвність і любов до України» патріарх Філарет нагородив двох кримчан, активістів руху «Євромайдан-Крим», які зараз служать у лавах Збройних сил України і безпосередньо залучені до виконання бойових завдань на півдні та сході України, – Вельдара Шукурджиева та Олександра Кравченка.

→ 3

ДВІ РЕАЛЬНОСТІ: ЖИТТЯ І КІНО

→ 8

РЕЗОНАНС

23 листопада у Сімферополі через інфаркт унаслідок пережитого стресу в автомобілі швидкої допомоги померла 83-річна активістка кримськотатарського національного руху Веджіє Кашка. Жінці знадобилася медична допомога після того, як окупаційні силовики збиралися затримати її у кафе «Мараканд» разом з іншими особами – Асаном Чапухом і Кязимом Аметовим.

ФОТО ТЕТЯНИ МОСКАЛЕНКО З ВІДКРИТІК ДЖЕРЕЛ

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ОКУПАНТІВ

СЕРГІЙ КОНАШЕВИЧ

Крім того, відбулися обшуки в будинках Бекіра Дегерменджі, батька фігуранта «справи 26 лютого» Мустафи Дегерменджі, у селі Грушівка під Судаком, Куртсеїта Абдулаєва в Сімферополі та Ельміри Газієвої, яка разом із чоловіком була відсутня вдома, у Феодосії. Було повідомлено про затримання у Феодосії активіста Руслана Трубача, якого разом з дружиною зняли з автобуса, що прямував на Київ, і вивезли до Сімферополя. Затриманих у Сімферополі чоловіків відвезли до СІЗО.

Того дня в окупаційній структурі ФСБ заявили про спільне зі співробітниками МВС РФ затримання у Сімферополі на вулиці Воровського кількох членів Меджлісу кримськотатарського народу, нібито підозрюваних у вимаганні в громадянина Туреччини 7 тисяч доларів. Кримський журналіст Шевкет Наматулаєв на своїй сторінці у Facebook повідомив, що громадянин Туреччини Юсуф Айтан, в якого нібито вимагали гроші, насправді позичив зазначену суму в родини Кашка під розписку і став приманкою у спецоперації, що розроблялася не один день. «Активісти національного руху під час сьогоднішньої зустрічі вимагали повернути вкрадені гроші. Їх затримали, а в їхніх будинках провели обшуки», – розповів він.

В окупаційних медіа нагадали, що Куртсеїт Абдулаєв у

ТИМ ЧАСОМ

Прокуратура АР Крим внесла відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань за фактом смерті Веджіє Кашка за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України – «вбивство». Обізнані з ситуацією джерела повідомили, що у документах за результатами експертизи причиною смерті жінки було вказано гіпертонічну хворобу серця. В окупаційних ЗМІ було зазначено, що смерть Веджіє Кашка була ненасильницькою: на її тілі не було виявлено пошкоджень, які вказували б на застосування сили. Також було додано, що у травні 2017 р. вона виїздила на лікування до Туреччини і повернулася до Криму в серпні.

2004 р. був засуджений до 9 років позбавлення волі як організатор масової бійки у сімферопольському барі «Cotton club», однак у червні 2007 р. був помилуваний тогочасним президентом України Віктором Ющенком і звільнений від покарання зі встановленням випробувального терміну в 1 рік. 31 березня 2015 р. «Залізничний районний суд» у Сімферополі присудив Абдулаєву 20 годин виправних робіт за те, що він під час акції до дня народження Тараса

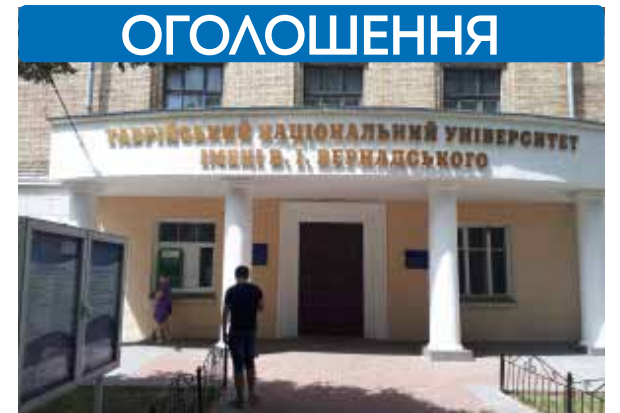
Шевченка 9 березня тримав у руках розгорнутий прапор з написом «Крим – це Україна». За деякий час було повідомлено, що Абдулаєва відпустили, допитавши як свідка.

У повідомленні «РИА Новості Крим» померлу Веджіє Кашка було названо «посередницею, використаною меджлісівцями для отримання хабара». «До її функцій входило отримати гроші від турецького громадянина і сховати їх на собі. Щодо таких людей застосовують термін «консерва». Літня жінка отримала гроші від іноземця і приховала їх під власним одягом. Це особливий цинізм, віддавна притаманний меджлісівцям, – використовувати людину такого поважного віку в своїх злочинних схемах», – заявили у ЗМІ, підконтрольному окупантам.

24 листопада щодо Чапуха, Дегерменджі, Аметова та Трубача в окупаційному «суді» було обрано «запобіжний захід» у вигляді утримання під вартою до 15 січня 2018 року. В кримських ЗМІ було зазначено, що в заарештованих силовики під час обшуків нібито виявили три автомати Калашникова зі значною кількістю набоїв до них, наркотики та матеріали «екстремістського спрямування» – брошури, листівки і навіть календарі. «Під час огляду зброї було виявлено, що з них хотіли зробити автомати «невидимки» – заводські номери намагалися знищити, щоб їх неможливо було ідентифікувати», – повідомили у «правоохоронних органах».

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ», СТАТУТУ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ ПРИ ЗАМІЩЕННІ ВАКАНТНИХ ПОСАД НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА УКЛАДАННЯ З НИМИ ТРУДОВИХ ДОГОВОРІВ (КОНТРАКТІВ) ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

- директора бібліотеки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;
- директора коледжу міського господарства Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського;
- завідувача кафедри слов'янської філології та журналістики;
- завідувача кафедри інформаційної діяльності та документознавства;
- завідувача загальноузівської кафедри фізичного виховання, спорту і здоров'я людини;
- професора кафедри цивільно-правових дисциплін;
- доцента кафедри цивільно-правових дисциплін;
- доцента кафедри кримінально-правових дисциплін;
- доцента кафедри конституційного та міжнародного права;
- 4 посади доцента кафедри філософії та історії;
- 2 посади доцента кафедри психології та педагогіки;
- старшого викладача кафедри психології та педагогіки;
- 2 посади доцента кафедри слов'янської філології та журналістики;
- старшого викладача кафедри зарубіжної філології;
- доцента кафедри загальноінженерних дисциплін та теплоенергетики;
- 2 посади старшого викладача кафедри загальноінженерних дисциплін та теплоенергетики;
- доцента кафедри автоматизованого управління технологічними процесами;
- старшого викладача кафедри автоматизованого управління технологічними процесами;
- 3 посади доцента кафедри інформаційної діяльності та документознавства;
- 3 посади доцента загальноузівської кафедри фізичного вихован-

- ОГОЛОШЕННЯ
- копію паспорта, засвідчену претендентом;
 - список основних наукових праць (встановленого зразка);
 - документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші, передбачені законодавством України, документи);
 - копію (або витяг) трудової книжки, засвідчену у встановленому порядку за основним місцем роботи;
 - медичну довідку про стан здоров'я за формою, затвердженою МОЗ, щодо перебування на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров'я;
 - копію військового квитка або посвідчення особи військовослужбовця (для військовослужбовців або військовозобов'язаних).
- Оригінали документів (крім трудової книжки) пред'являються претендентом особисто. Усі документи подаються у відділ кадрів одночасно, не допускається подання заяви з неповним додатком документів. Від претендента, який працював в університеті до проведення конкурсу (за основним місцем роботи або за сумісництвом), додається звіт про свою роботу за попередній період. Документи приймаються за адресою: м. Київ, вул. Івана Кудрі, 33 (відділ кадрів). Телефон для довідок: 044-529-05-16.

Термін подання документів до 1 січня 2018 року включно. Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають:

- письмову згоду на збір та обробку персональних даних;
- заяву про участь у конкурсі, написану власноруч;
- копії документів про вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, почесне звання;

– У Криму після окупації було відібрано два храми УПЦ КП, проводяться постійні атаки на кафедральний собор у Сімферополі, було спалено дачний будинок владики Климента. Не виключено, що Кримську єпархію УПЦ КП позбавлятимуть майна і надалі: це стає цілком очевидним у світлі останніх подій довкола її приміщень у Сімферополі. Як у цих випадках може захищатися Церква і як вона може запобігти наростанню цієї тенденції?

– Ми повинні звертатися насамперед до влади Криму, щоб вони не робили цього. Московський патріархат УПЦ постійно жаліється, що нібито Київський патріархат захоплює їхні храми. Ми храми не захоплюємо, а храми переходять самі добровільно до нас. А от між вірянами УПЦ МП іде боротьба. І тут треба відрізнити: боротьба йде не між вірянами УПЦ КП і УПЦ МП, а саме між вірянами УПЦ МП. Київський патріархат не втручається в цю боротьбу, але ми приймаємо до нашого патріархату тих, хто до нас хоче прийти.

Так ось, якщо ви турбуєтеся про вірян в Україні, то чому ж ви не турбуєтеся про вірян-українців на окупованій території – в Криму і на Донбасі? У цьому випадку йдеться про Крим. Якщо ви хочете, щоб справедливості була по всій Україні, то докладайте зусиль, щоб і в Криму цього не було. А ви цього не робите. Лазар же не захищає? Так, не захищає. Але хоче, щоб на материковій частині України приймали справедливі закони стосовно їхньої церкви. Хочуть, щоб не називали їх церквою агресора? Хочуть. А народні депутати хочуть назвати цю церкву в Україні церквою агресора.

Так-от, якщо ви хочете, щоб було мирно, – не робіть несправедливості на окупованій території: і в Криму, і на Донбасі. Тому треба звільнити і Крим, і Донбас від

ІНТЕРВ'Ю

ФОТО С. ЮРЧЕНКА

МОЛИТВА ЗА КРИМ

окупації. І жити в мирі й злагоді і в Росії, і в Україні. Ми – окремі держави, в яких існують окремі помісні церкви, і ми повинні бути між собою в мирних відносинах, насамперед церкви, а звідси – народи і держави. Ось така наша позиція. Ми за мир, але за справедливий мир. А що значить справедливий мир – це перш за все повернення окупованих територій і Донбасу, і Криму. Тоді це буде справедливий мир. А якщо ви, будучи гарантом недоторканності нашої території, відібрали в нас Крим, то про який мир може йтися? Мир повинен бути справедливим, бо коли він справедливий – він міцний.

– Ваша Святосте, в Україні наприкінці жовтня сталася визначна подія – до столиці з кримського полону прибули заступники голови Меджлису кримськотатарського народу Ахтем Чийгоз та Ільмі Умеров, які були звільнені за результатом домовленостей між президентами РФ і Туреччини – Володимиром Путіним і Реджепом Ердоганом.

Тим часом архієпископ Климент стукає в усі можливі і неможливі двері, намагаючись добитися звільнення решти українських бранців Росії – Олега Сенцова, Олександра Кольченка, Олексія Чирнія, Олександра Костенка, Андрія Коломійця та ін., але складається враження, що цілому світу просто байдуже. Навіть у Криму його не пускають до ув'язненого за любов до України вірянина Володимира Балуха як архієрея – лише як приватну особу, однак і при цьому створюють перешкоди. Що може робити Церква у цій ситуації?

– Те, що церква небайдужа до того конфлікту, який відбувається в Криму, – всі знають. І владику Климент від самого початку брав активну участь у протистоянні захопленню Криму. Тепер він бере активну участь насамперед у захисті інтересів Київського патріархату в Криму. Ми хочемо, щоб ті парафії в Криму, які належать до Київського патріархату, нормально існували, щоб наше майно, майно єпархіального управлін-

Ми ніколи не повинні забувати, що в історії правда перемагала, перемагала і буде перемагати. І хто стоїть на боці правди, той – переможець, а хто на боці неправди – той переможений. Це – аксіома. Чому? Тому що Бога перемогти неможливо. А Бог там, де правда. Отже, той, хто захищає правду, може бути впевнений, що він буде переможцем. А хто захищає неправду, той рано чи пізно буде переможений з допомогою Божою. А як? Господь створить такі умови, що неправда буде переможена...

ня, не чіпали. Це – суто церковні інтереси. Але владику Климент бере участь і в захисті журналістів. Чому? Заради справедливості, і тому, що журналісти й церкву захищають. Отже, владику захищав і буде захищати. Перешкоди, які там будуть, а їх там багато, з вашою допомогою, з допомогою журналістів, владику буде долати, пробивати ті стіни, які там будують проти нас.

Ми ніколи не повинні забувати, що в історії правда перемагала, перемагала і буде перемагати. І хто стоїть на боці правди, той – переможець, а хто на боці неправди – той переможений. Це – аксіома. Чому? Тому що Бога перемогти неможливо. А Бог там, де правда. Отже, той, хто захищає правду, може бути впевнений, що він буде переможцем. А хто захищає неправду, той рано чи пізно буде переможений з допомогою Божою. А як? Господь створить такі умови, що неправда буде переможена.

– Сьогодні в Криму українська мова і культура зазнають утисків. В умовах фактичної зачистки української освіти в Криму цій ситуації могла б зарадити українська церква – наприклад, запроваджуючи недільні школи, де дітей навчали б української мови, літератури, історії тощо. Таким шляхом, скажімо, йшла вірменська церква в Криму як до, так і після його окупації. Знаємо, що УПЦ КП має інтерактивні школи на материковій частині України. Чи

може ця практика бути використана на окупованих територіях?

– Те, що в Україні українська мова є державною, всі знають. Але якби проблеми не було, то ми б це питання і не порушували. Треба хотіти. Українці повинні захищати свої права. Європа ж турбується про права людини. Тому й права українського населення Криму теж повинні захищатися, зокрема й щодо української мови. Не тільки кримськотатарська мова, а й українська потребує захисту в Криму.

– Ви шість разів були в Криму. Віряни з теплою згадують Ваші візити. Що б Ви хотіли сказати тим кримчанам, які зараз перебувають на окупованій території і залишаються вірними Україні, а насамперед тим, хто відвідує церкви УПЦ КП.

– Ми на кожному богослужінні молимося за владика Климента, за духовенство, парафіян і всіх українців у Криму. Молимо Бога, щоб укріпив їх духовно, простив гріхи (вільні й невільні) і визволив від нашестя іноплемянних.

Ми повинні твердо вірити, що Бог не тільки є, а він діє, направляє все на краще. Якщо і дозволяє злу перемагати, то тільки тимчасово і щоб привести до кращого. Тому нам треба чекати кращого, до чого нас приведе Бог.

– У грудні цього року газеті «Кримська світлиця» виповнюється 25 років. Що б Ви хотіли побажати редакційному колективу видання та її читачам?

– Хочу подякувати редакції за те, що вона в складних умовах усе ж виконує свої обов'язки і доносить правду до населення Криму про те, що відбувається і в самому Криму, і в Україні, і в світі. Тому я бажаю, щоб Господь і надалі благословляв редакцію «Кримської світлиці» на подальшу успішну працю.

СПІЛКУВАЛИСЯ
ЛЮДМИЛА ЩЕКУН
ТА ВІКТОР
МЕРЖВИНСЬКИЙ

КРИМСЬКІ РЕАЛІЇ

Майже чотири роки кримчанам постійно нагадують, що «історична батьківщина» дбає про них і забезпечує всім необхідним: ближче до холодної пори особливий акцент робиться на енергоносіях. А от «фашистська сусідня держава», котра безкінечно «блокує» півострів і «геноцидить» його населення, доценту вимерзне без російського газу, який припинила закуповувати після збройної агресії Росії.

ВІТАЛІЙ СОЛОНЧАК

Ще на початку 2016 р. російські ЗМІ розповіли, що президент РФ Володимир Путін «з гуманітарних міркувань» дозволив подати до Генічеська з Криму «російський газ» – після того як мер близького до півострова міста Олександр Тулупов буцімто особисто звернувся з таким проханням. Ішлося про Глібовське підземне сховище, до якого українська приватна компанія «Пласт» відправляла видобутий газ на зберігання, доки окупанти не припинили його приймати і не перекрили реверс улітку 2015 р. Сам Тулупов запевнив, що обговорював цю проблему лише з українським урядом. Спростування також подали у «Нафтогазі», зазначивши, що Генічеськ з початку окупації Криму забезпечується газом виключно з родовища Стрілкове на Херсонщині поблизу Арабатської стрілки.

У червні 2016 р. Тулупов звернувся до уряду України з проханням посприяти поверненню з Криму 18 мільйонів кубометрів газу українського видобутку на материкову територію. У листопаді того ж року голова Генічеської РДА Олександр Воробйов заперечив чергові заяви російських медіа про розпорядження Путіна подати до Генічеська і району газ з Криму (цього разу вже «на прохання» місцевих симпатиків Росії), запевнивши, що район має надлишок газу і може сам у разі потреби допомогти Криму. А вже цього року «голова Криму» Сергій Аксьонов розповів, що Генічеськ і район більше в нього газу не просять – через страх перед «хунтою».

Сам же Крим, як з'ясувалося, наприкінці четвертого року свого «возз'єднання з батьківщиною»... потерпає і, вочевидь, потерпатиме надалі від браку її сумнозвісного

«Диверсія» під Алуштою. 31 жовтня 2017 р.

ЧИ ТЁПЛО
ТОБІ, КРИМЕ?

Встановлення дизель-генератора. Крим, 2015 р.

Генічеськ, листопад 2016 р.

газу. Цієї осені у компанії «Роснефть» повідомили, що вперше за всю свою діяльність призупинили на 5 років геологорозвідку та буріння на Південно-Чорноморській ділянці у східній частині Чорного моря через міжнародні санкції та відсутність на ринку бурових суден і обладнання для праці. Ліцензію на проведення робіт компанія мала до 10 листопада 2040 р., а до 2022 р., згідно з зобов'язаннями, мала пробурити на вказаній ділянці дві свердловини. З огляду на цю обставину дещо недоречно лунають обіцянки провести газогін на півострів з російської території.

Тим часом кримська «влада» має намір просити з російського бюджету по мільярду рублів (близько 440 млн гривень) щорічно на газифікацію півострова протягом 5 років. За словами кримського «міністра палива та енергетики республіки Крим» Вадима Беліка, сьогодні кошти на цю мету надходять з кількох джерел – «республіканського» бюджету, «Кримгазмереж» і підконтрольної окупантам структури «Чорноморнафтогазу». При цьому він пообіцяв знайти додаткові джерела, щоб за вказаний період газифікувати 98% населення Криму: загалом для цього необхідні 40,5 млрд рублів (понад 18 млрд гривень) у цінах 2015 р. Втім, у «комітеті з будівництва та житлово-комунального господарства» окупаційної «державної ради», «заступником голови» якого є батько кримського «голови» Валерій Аксьонов, планку газифікації півострова у період 2018-2022 рр. зменшили до 79%. Наразі, за даними кримського «міністра економічного розвитку», півострів газифікований на 73,4%.

У середині листопада згаданий Валерій Аксьонов запевнив, що півострів повністю готовий до опалювального сезону, а запасів газу та вугілля вистачить до квітня наступного року. При цьому він відзначив «незначні труднощі в окремих регіонах» (Сімферополь, Ялта, Феодосія, Нижньогірський район) через високу зношеність обладнання та мереж, однак пообіцяв, що «особливих проблем цього року не буде». Втім, опалювальний сезон у Криму, який мав розпочатися ще 25 жовтня, у деяких місцях таки був зірваний: станом на 31-ше число чимало котелів не було приведено до дії. Виправдати цю ситуацію можна було лише одним – традиційною для таких випадків появою «українських диверсантів».

1 листопада кримські ЗМІ повідомили про вибухи на двох газогонних і падіння двох опор ЛЕП в Алу-

штинському регіоні, внаслідок чого тисячі мешканців кримського півдня на деякий час залишилися без газу й електрики. В «управлінні ФСБ по республіці Крим» порушили три кримінальні справи за фактами «диверсій». У той же час Алушта і траса Ялта-Сімферополь були заповнені силовиками; напередодні окупаційні «прикордонники» на деякий час повністю припинили рух транспорту та пішоходів між Кримом і материковою Україною. Наступного дня «голова Криму» Сергій Аксьонов заявив журналістам у Ялті, що згадані «диверсії» є «справою рук приїжджих з сусідньої держави»: «Сусіди намагаються капостити нам регулярно. Ми в такому тренді живемо останні три роки, і житимемо, доки Україною керуватимуть люди на кшталт Порошенка та його компанії», – сказав він. Втім, у кримському суспільстві поширювалася думка, що до цієї ситуації прямо причетні російські спецслужби. При цьому в окупаційному «міністерстві житлово-комунального господарства» на міфічних «диверсантів» скаржитись не стали: 9 листопада під час розширеної наради «заступник міністра» Якуб Зейтулаєв заявив, що подібні аварії стаються через «незалежні від спеціалістів причини», а конкретно – через застарілість обладнання.

На початку листопада кримський «міністр надзвичайних ситуацій» Сергій Шахов розповів, що за два роки «функціонування режиму НС», спричиненого енергоблокадою Криму з боку материкової України, на території півострова з Росії було доправлено 2318 генераторів і понад 210 тисяч тонн палива. Чи доведеться цієї зими задіяти зазначений ресурс повністю – поки що невідомо. Більш актуальним є питання щодо енергоносіїв, на яких цим генераторам доведеться працювати. Ще наприкінці жовтня вже згаданий окупаційний «міністр палива» Белік розповів, що близько 40% проб на АЗС півострова не відповідають «державним стандартам» передусім через невідповідність октанового числа та збільшення масової частки сірки – часом аж у 900 разів. Мабуть, таки поволі справджується минулорічне побажання мера Генічеська Олександра Тулупова кримським маріонеткам Кремля – «горіти в пеклі зі своєю псевдодопомогою». Та тільки чи обігріє це пекло пересічних мешканців півострова – говорити зарано. Бо в ньому, перефразовуючи фольклор, то казанів не завезли, то дров бракує.

УКРАЇНСЬКІ ВОДОСХОВИЩА КРИМУ

Про Північно-Кримський канал як одну з найважливіших життєдайних водних артерій півострова існує величезний масив архівних досліджень та інформаційних матеріалів. Проте на півострові, крім каналу, існують ще й справжні оази життя – це рукотворні водосховища. Більшість із них розташовані у Передгір'ї і їхнє життя міцною сув'язю поєднується з єдиними водними джерелами – кримськими ріками та річечками.

ПЕТРО ВОЛЬВАЧ

Діювизно, але Російською імперією після загарбання Криму і ліквідації Кримського ханства у 1788 році за майже двохсотрічний період жодної копійки казенних коштів не було витрачено ні на меліоративні роботи, ні на впорядкування русел, ні на регулювання річкових стоків. Під час весняних та літніх повеней спокійні та лагідні ріки кримського Передгір'я перетворювалися у нестримні бурхливі потоки. Вони від витоків до самого впадання у море руйнували на своєму смертоносному шляху цілі села, мости, дороги, нищили сади та виноградники, нівеличили сільськогосподарські угіддя, завдаючи величезної шкоди економіці півострова. З огляду на це час від часу у тогочасному кримському суспільстві поставала ідея необхідності регулювання водних стоків у Передгір'ї і, як наслідок, будівництва водосховищ.

Перше велике промислове водосховище – Альмінське було збудовано упродовж 1929 (перша черга) та 1934 років (друга черга). Його загальна місткість становить 6,2 млн м³. У 1935 році ввели в експлуатацію Бахчисарайське водосховище, яке живилось водою річки Качі. Для його обла-

Найстаріше кримське водосховище – Альмінське

Найбільші на Кримському півострові рукотворні водосховища – Чорноріченське під Севастополем та Сімферопольське

штування обрали балку Егиз-Оба, місткість водосховища майже 7 млн м³.

У 1938 році на околиці міста Карасубазар, в одній із балок на річці Біюк-Карасу, збудували на той час

найбільше на півострові Тайганське водосховище (об'ємом 13,8 млн м³). Його вода використовувалась головним чином для зрошення садів та городини. До здобутків радянської дово-

енної доби потрібно віднести також і Аянське водосховище, побудоване у кримському Передгір'ї. Його перша черга введена в експлуатацію в 1933 році, а друга – в 1936-му. Загальний об'єм води у ньому понад 4 млн м³. Водосховище на річці Аян забезпечувало водою місто Сімферополь.

Південний берег разом з його курортами і санаторіями завжди потерпав від браку питної води. У 1964 році у верхів'ї річки Бельбек, на північному схилі Головної гряди, поблизу сіл Щасливе 1 та 2 і с. Ключове облаштували водосховище місткістю 11,8 млн м³, а на річці Кача – Загірське водосховище місткістю 27,85 млн м³. Їх об'єднали з водосховищем Щасливе-1. Тепер вода з нього надходить по спеціально облаштованому тунелю до Ялти. У південнобережній зоні Україною споруджено ще кілька водосховищ – Ізобільненське на річці Улу-Узень, місткістю 13,25 млн м³, і невелике Кутузовське, споруджене у 1986 році на річці Демерджі, які забезпечують своєю водою навколишні села та Алушту.

Таким чином, у довоєнні та повоєнні роки Росією

для водозабезпечення міст і навколишніх сіл було споруджено лише 5 водосховищ – Аянське, Альмінське, Тайганське, Бахчисарайське та Ленінське (Юзмакське), загальною місткістю майже 40 млн м³. Тепер погляньмо на те, з якими водними ресурсами та розгалуженою мережею водосховищ, як природного стоку, так і наливних, російський агресор захопив Крим? Станом на січень 2014 року на півострові існувало 23 водосховища загальною місткістю води майже 400 млн м³. Отже, внесок України у спорудження кримських водосховищ сягає 80%.

До введення в експлуатацію Північно-Кримського каналу будівництво водосховищ та облаштування мережі зрошувальних систем відбувалося лише у гірському та передгірському Криму. Вже через два роки після передачі Кримської області Україні були здані в експлуатацію найбільші на півострові рукотворні водосховища – Чорноріченське під Севастополем (місткістю 64,2 млн м³) та Сімферопольське (місткістю 36 млн м³). Перше з них значною мірою вирішило одну з найбільш важких проблем Севастополя та Чорноморського флоту – забезпечення питною водою. Сімферопольське водосховище дозволило не лише сповна забезпечити питною водою обласний центр, але й сприяло облаштуванню потужної Салгирської зрошувальної системи. Вона забезпечила зрошення понад 20 тис. га сільськогосподарських угідь у Сімферопольському районі. До того ж Сімферопольське водосховище (сімферопольці тоді жартома нарекли його водосховище) стало улюбленим місцем відпочинку та водних розваг.

Велике значення для розвитку садівництва, виноградарства та городництва має також Старокримське водосховище, споруджене у 1957 році на річці

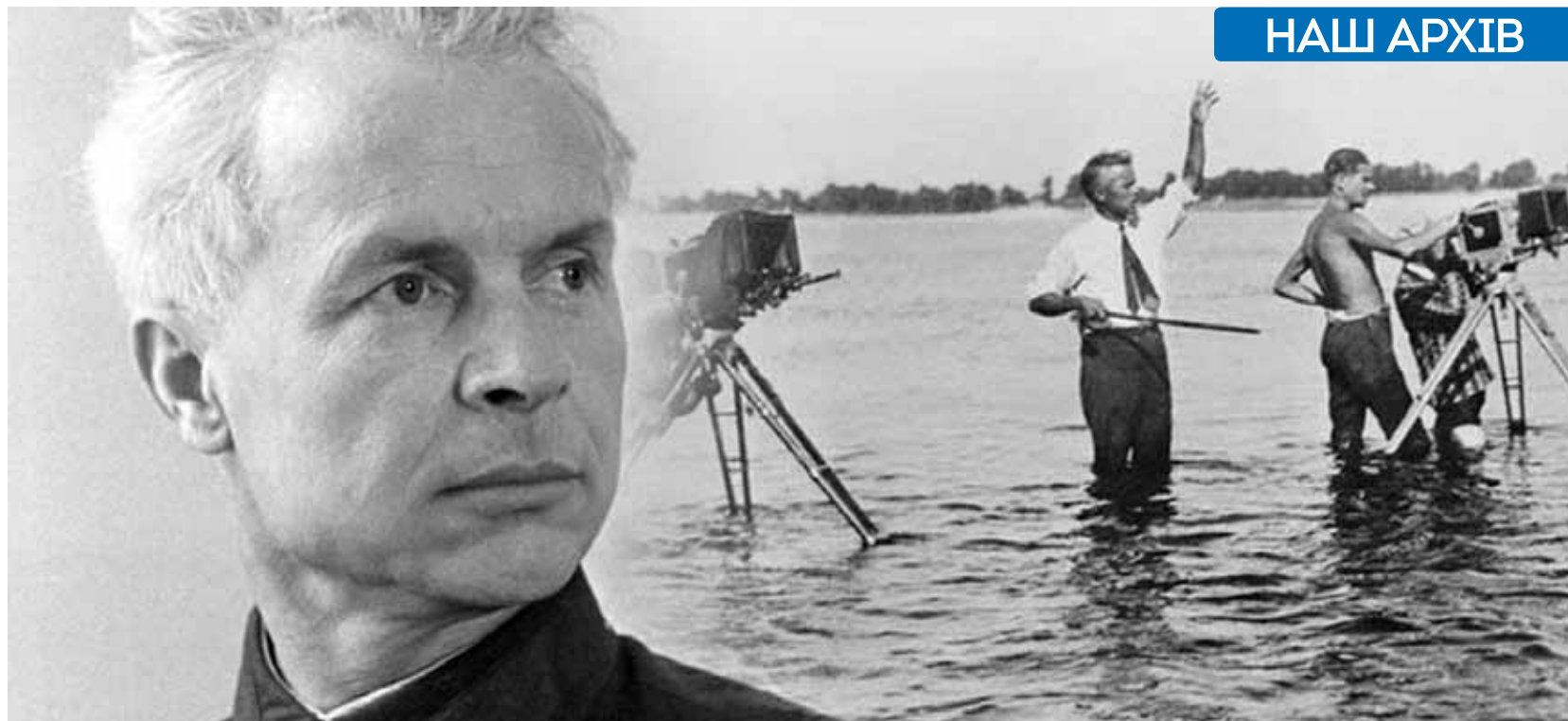
Чурюк-Су (місткість 3,2 млн м³). У 1964 році облаштували досить велике Щаслиненське водосховище на річці Біюк-Узенбаш. А у 1972 році Україна ініціювала будівництво величезного Білогірського водосховища на річці Біюк-Карасу (місткість 23,3 млн м³). Воно розташовується майже поруч зі старим Тайганським водосховищем. Цей комплекс вирішив проблему водопостачання всього Білогірського району і забезпечив зрошення с-г угідь, насамперед садів, виноградників та городини.

У 1980 році на річці Кача було споруджено і здано в експлуатацію ще одне велике водосховище – Загірське, місткістю майже 28 млн м³. Воно дозволило створити досить потужну Качинську зрошувальну систему. Саме Качинська долина на рівні з Салгирською та Альмінською стала промисловим виробником цінної кримської садівини. Для водозабезпечення доброякісною питною водою міста Севастополя та навколишніх сіл величезне значення має спорудження у 1966 році потужного Партизанського водосховища на річці Альмі (місткістю 34,4 млн м³).

Введення в експлуатацію Північно-Кримського каналу дозволило створити у колішньому посушливому кримському степу мережу наливних водосховищ. Фахівці називають їх водосховищами Північно-Кримського каналу, це – Зеленоярське, Міжгірне, Самарлінське, Керченське (Станційне), Сокольське, Феодосійське, Фронтове, Юзмакське (Ленінське), загальною місткістю 146,35 млн м³. Після окупації Криму Росією всі вони, позбавлені дніпровської води, або катастрофічно міліють, або висохли, або перетворилися у смердючі болота. Так само, як і поступово руйнується, заростає очеретами залишений без догляду безводний Північно-Кримський канал.

ОЛЕКСАНДР ДОВЖЕНКО В ЄВПАТОРІЇ

НАШ АРХІВ

25 ЛИСТОПАДА – РІЧНИЦЯ СМЕРТІ УКРАЇНСЬКОГО РАДЯНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА, КІНОРЕЖИСЕРА, КІНОДРАМАТУРГА, ХУДОЖНИКА, КЛАСИКА СВІТОВОГО КІНЕМАТОГРАФА ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА.

В цьому давньому кримському місті О. П. Довженко побував 1932 року. Тоді він працював у Києві над створенням кінокартини «Іван». І ось влітку в розпалі знімальної роботи до нього подзвонили:

**ВІТАЛІЙ ПРИГОРОВСЬКИЙ,
М. НІЖИН**

– Дуже просимо вас, Олександр Петровичу, допомогти...

Як з'ясувалося, в Київ до художнього інституту прибув представник одного з кримських радгоспів, щоб залучити студентів на жнива. А в студентів починалися канікули. Зібрати їх на розмову дирекція не змогла, через те й підключили до цієї справи Довженка.

– Що ж, – сказав Олександр Петрович, – заради хліба треба відкласти все, бо хліб ще й досі відпускається за картками. Маємо його лише по двісті грамів на душу. А буде багато хлі-

ІВАН

*Фільм Олександра Довженка
1932 р.*

DVD

ба, міцнішими стануть і руки наші, й держава.

Студенти, почувши, що разом з ними готовий поїхати Довженко, охоче від-

гукнулися на його слово. Тим більше, що Олександр Петрович вбачав у цій поїздки не лише трудову, а й пізнавальну мету.

– Ви, – говорив він, – майбутні митці, і вам так потрібно окинути творчим оком землю, по якій ступали Пушкін і Айвазовський, Горький і Коцюбинський, наша безсмертна Леся...

У залі загули.

– І Маяковський, – хтось мовив.

– І Самокиш...

Про художника-баталіста Самокиша студенти чули не тільки в інститутських стінах. В Євпаторії він жив у 1918-1921 роках, написав тут близько трьох десятків картин. Перелік видатних людей, чиї долі були тісно пов'язані саме з цим старовинним містом, було продовжено: польський поет Адам Міцкевич, чуваський поет Мішші Сеспель та багато інших.

Отже, Євпаторія – ціла історія. І нестримне бажання швидше виїхати до неї охопило всю Довженкову групу.

Прибули сюди поїздом. Спекотного дня дружно пішли на пляж, купались, досхочу милувалися морським простором.

– Зверніть увагу на мінливість кольорів моря, –

звертався Довженко до юнаків: – Побачене мусите добре запам'ятати, щоб згодом відтворити на полотні.

Екскурсивод продекламував рядки з вірша, що його присвятив Євпаторії Маяковський, показав найвизначніші місця, пансіонати, санаторії для дітей, а також ґрунтовно познайомив з місцевими промислами, з історією краю.

В минулому, п'ять-шість століть тому, Євпаторія вважалась турецькою фортецею, що називалася Гезлев. Так було до 1783 року. Потім Гезлев перейменували на честь понтійського царя Мітридата Євпатора (Євпатор – у перекладі з грецької «благородний»), чиї полки ще до нашої ери завдавали нищівних ударів ордам нападників. Гезлев тривалий час жахав степове населення своїм невеличким ринком. Турки й татари полонили людей і звідти вивозили їх кораблями в інші країни.

Запорозьке козацтво не раз піднімалось на боротьбу, щоб визволити братів. Особливо пам'ятним був

похід на чолі з кошовим отаманом Іваном Сіркою у 1675 році. Під його керівництвом запорожці блискуче подолали Сиваш, проникли в Крим, дістались околиць Гезлева, захопили Бахчисарай і звільнили з полону багатьох бранців.

У степовому радгоспі студенти працювали охоче. Пололи баштан, перелопачували зерно, вантажили й транспортували збіжжя до зерносховищ.

Пильним оком господаря Довженко помічає недбальство. Скасовує нерозумні інструкції щодо спалювання високих стерень, натомість впроваджує їх коткування, щоб поле мало відповідне добриво. Його ідею про виготовлення спеціального підйомника для подачі соломи на скиртування з успіхом реалізують радгоспні трудівники. А щоб прискорити стрижку овець, він особисто їде до Євпаторії, доставляючи звідти необхідне електроприладдя.

Про Довженка і його групу ширяться схвальні відгуки. До нього як до новатора в багатьох виробничих питаннях приїздять агрономи, інші фахівці. Під його керівництвом студенти щотижня випускають стіннівку, вечорами співають пісень, регулярно ходять з етюдниками до моря (а це за 15 кілометрів), виступають з концертами, готують вистави.

Після двох місяців ударної праці Олександр Петрович везе студентів до Перекопа, цікаву мандрівку здійснює пароплавом за маршрутом Євпаторія – Севастополь, потім поїзду до Сімферополя, Алушки, Алушти, Ялти.

Але настав час від'їзду. Відвідавши Запоріжжя, майбутні художники повертаються в Київ, а Довженко поринає в роботу над кінофільмом «Іван» і завершує його вчасно – 16 листопада 1932 року фільм з'явився на екранах...

«Кримська світлиця», № 78-79,
за 28 листопада 1997 р.

ПОСТАТІ

26 ЛИСТОПАДА 1983 Р. – у Сімферополі народився захисник України **Олексій Крементар**. У 2001-2005 рр. навчався в

Одеському інституті Сухопутних військ на аеромобільному факультеті (ВДВ). З листопада 2005 року служив у складі 95-ї окремої аеромобільної бригади в Житомирі, командував розвідротою бригади, був відмінником бойової підготовки, визнавався найкращим командиром роти на змаганнях серед розвідників 8-го армійського корпусу. У складі українського контингенту брав участь у миротворчих місіях ООН в Косово. З березня 2014 року брав участь у бойових діях на сході України у званні капітана, на посаді помічника начальника розвідки розвідувального відділу штабу 95-ї окремої аеромобільної бригади Сухопутних військ ЗСУ. Загинув 19 червня 2014 року в бою під Лиманом Донецької області через осколкове поранення з гранатомета під час обстрілу російсько-терористичними військами. Став одним з перших кримчан, які загинули в зоні проведення антитерористичної операції на сході України. Залишив дружину, двох синів і доньку. Похований у Житомирі на Смолянському військовому кладовищі. Указом Президента України № 593/2014 від 15 липня 2014 року нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня посмертно.

26 ЛИСТОПАДА 1989 Р. – у Сімферополі народився **Олександр «Тундра» Кольченко** – громадський активіст, політв'язень

російського окупаційного режиму. У 2014 р. брав участь у проукраїнських мітингах у Криму. 16 травня 2014 р. заарештований у Сімферополі за звинуваченням у підпалі офісів «Єдиної Росії» і «Російської общини Криму», підготовці вибуху біля меморіалу Вічного вогню та належності до організації «Правий сектор». 23 травня вивезений до Москви. 25 серпня 2015 р. був засуджений до 10 років позбавлення волі у колонії суворого режиму. Нагороджений орденом «За мужність» I ступеня за особисту мужність і самовідданість, виявлені у від-

Євромайдан у Сімферополі, 27 листопада 2013 року

КАЛЕНДАР КРИМУ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Євромайдан у Севастополі

стоюванні конституційних прав та свобод людини, цілісності Української держави.

27 ЛИСТОПАДА 1987 Р. – у Ташкенті (Узбекистан) народилася **Олена Белкіна** – українська оперна співачка (меццо-сопрано). У 1989 році з родиною переїхала до Джанкою. Під впливом матері-музиканта рано виявила творчі здібності. З 11 років співала на сцені та у духовному хорі «Антем», займалася у студії зображального мистецтва, брала активну участь у культурному житті міста. Скінчила Джанкойську музичну школу за класом фортепіано. У 15 років вступила до Київського вищого музичного училища ім. Глієра;

пройшовши 3 курси, була прийнята до Національної музичної академії України ім. Чайковського.

Після перемоги на Міжнародному конкурсі вокалістів ім. Бориса Гмири отримала запрошення стати солісткою Лейпцизької опери, в якій дебютувала у 2009 році. У 2011 році дебютувала на сцені Віденської державної опери, з якою підписала контракт на два роки. Паралельно навчалася у Вищій школі музики ім. Мендельсона-Бартольдї, яку скінчила з відзнакою у 2012 році. Так само з відзнакою скінчила Лейпцизьку консерваторію та аспірантуру. Знялася у головній ролі у фільмі-опері «Попелюшка», який у 2012 році транслювався живою у багатьох країнах світу. Учасниця і переможниця численних вокальних фестивалів.

28 ЛИСТОПАДА 1970 Р. – у Василькові біля Києва була вбита **Алла Горська** – українська художниця-шестдесятниця, відомий діяч правозахисного руху 1960-х років в Україні. Народилася 18 вересня 1929 р. в Ялті.

ПОДІЇ

27 ЛИСТОПАДА 2013 Р. – Верховна Рада АР Крим прийняла рішення «Про політичну ситуацію», в якому висловлювалася

підтримка дій уряду України, заступалися дії опозиції, робилися заклики про зміцнення зв'язків із регіонами РФ та інших країн, а також містилося звернення до кримчан зберігати Крим як територію стабільності та міжнародної згоди. Того ж дня учасники кримського Євромайдану передали до Почесного консульства Литви в Криму послання кримчан із закликом підписати у Вільнюсі угоду про Асоціацію та символічного листа з подякою президенту Литви Далі Грібаускайте за її підтримку курсу українського народу до Європейського Союзу. У Севастополі відбулася прес-конференція лідерів громадських і політичних організацій, на якій вони висловили підтримку євроінтеграційного прагнення українського народу та анонсували проведення мітингу 28 листопада на площі Нахімова.

28 ЛИСТОПАДА 2013 Р. – у Сімферополі відбувся мітинг руху «Євромайдан-Крим» напередодні Вільнюського саміту. Того ж дня у центрі Севастополя, попри судову заборону, відбувся мітинг на підтримку євроінтеграції України: на акції, участь у якій узяли кілька десятків людей, лунали заклики до української влади не позбавляти країну європейського майбутнього і не регресувати до тоталітарного режиму. Єдиним депутатом СМДА, що підтримав місцевий Євромайдан, став Василь Зеленчук, який брав участь у Євромайдані в Києві. Позиція небайдужих громадян стала неприємним сюрпризом для голови СМДА Володимира Яцуби, який заявляв раніше в ЗМІ, що в Севастополі нема прибічників інтеграції до ЄС. Окружний адміністративний суд Севастополя напередодні пізно ввечері заборонив громадській активістці, помічниці народного депутата Юлії Печеневій проведення мирного зібрання громадян на площі Нахімова, де від самого ранку прибічників євроінтеграції зустрічали судові виконавці та посилені наряди міліції.

29 ЛИСТОПАДА 1993 Р. – відбувся установчий з'їзд Українського Громадянського конгресу Криму. На ньому було проголошено переформатування конгресу в загальнокримську українську політичну партію, ідея заснування якої народилася серед кримських організацій національно-демократичного спрямування.

ДВІ РЕАЛЬНОСТІ: ЖИТТЯ І КІНО

РЕАКЦІЯ

З усіх мистецтв архіважливим для російської пропаганди лишається кіно. Фільм Олексія Піманова «Крим», що вийшов на екрани цього року, можна вважати яскравим прикладом втілення основних завдань агітпропу: щедре фінансування, благословіння на найвищому рівні, відзначення нагородою «За заслуги у вивченні, збереженні та популяризації історії». Та чи відповідає все показане у стрічці дійсності?

ВАЛЕРІЙ
ВЕРХОВСЬКИЙ

Як було насправді

Кадри з фільму

ревіруючих» сфотографувати на телефон...».

ВІЙНА – ЦЕ МИР

Нарешті, кульмінація – висадка морської піхоти... Їх там єсть! Височайше предписано було, що російських військ у Криму немає, і все, що відбувалося, – ініціатива простих громадян. Зворушлива сцена: український винищувач заходить у хвіст російському військово-транспортному літаку, але, отримавши наказ від свого командування, пілот Су-27 (до речі, на момент подій 2014 року в Криму не базувалися літаки цього типу) відмовляється збивати цей борг з десантниками.

І взагалі, фільм «Крим» присвячено «російським і українським військовим, котрі відмовилися стріляти одне в одного». Якби ще російські військові відмовилися приходити на українську землю зі зброєю в руках, то їм можна було б присвятити патетичну симфонію, не те, що кінострічку!

Виконавець головної ролі (Саші) Роман Курцин так сказав про головну мету творців цього «кіно»: «Для мене картина стане удачною, якщо завтра ваші или мои родственники с Украины позвонят и скажут: «Ребята, всё не важно. Главное, что мы любим друг друга, давайте снова дружить». Если это произойдет, то кино получится...»

Кінематограф – велике мистецтво, покликане шукати відповіді на поставлені життям запитання. Після перегляду цього, відзнятого за шість мільйонів доларів «шедевр», лишається враження, що у Піманова все навиворіт – він намагався сформулювати питання таким чином, щоб вони зручно підійшли під уже заготовлені відповіді.

БРЕХНЯ – ЦЕ ПРАВДА

Фільм починається ідилією: Крим, літо, сонце... Він – севастопольєць Саша, вона – київська тележурналістка з питома українським іменем Альона. Він пишається тим, що родом з СРСР, вона – така кумедна – знімає в Мангупі програму про стародавню Україну; адже відомо, що князівство Феодоро – то древній СРСР.

Наступна локація протилежна, контрастна: ніч, морок, зима, Київ, Майдан. Вона захоплена виром Революції Гідності, а Він рятує від вогню земляка-беркутівця. Титри: лютий 2014-го; проте показано бій на вулиці Грушевського – для цього у Росії побудували декорацію у вигляді арки стадіону та пам'ятника Валерію Лобановському. А те, що су-

тички на «Груші» відбувалися у січні, а не в лютому, – незначні дрібниці, творчому задумові Піманова факти тільки заважають. І це тільки початок.

Севастопольєць їде з Києва у Крим автобусом. На імпровізованому блоку посту «майдануті» зупиняють «кримський» рейсовий автобус, вбивають водія, трощать стекла бітами, по-звірячому б'ють пасажирів, ламаною українською пояснюючи їм, як треба любити Бандеру та Україну. Актору, котрий за свій «нечухонський» типаж отримав роль бандери-правосека, важко було вимовляти фрази українською мовою, які сценарист писав, напевно, з гугл-перекладачем: «Шо, Бандеру не любіте! Усех вас повб'иваем!».

Насправді, наприкінці лютого під Корсунем місцеві прихильники Майдану зупинили для перевірки спецрейс – автобус з кримськими антимайданівцями. Сутічки, що відбулися між ними, аж ніяк не супроводжувалися застосуванням вогнепальної зброї і не призвели до загибелі жодного з «тітушок».

СВОБОДА – ЦЕ РАБСТВО

Крим напружено вичікує подальшого розвитку подій. Адмірали з Чорноморського флоту застигли – знову в очікуванні наказів. «Майдануті» тим часом просочилися і в Крим. Тут майданівська агентура повсюди швендяє і планує теракт у Севастополі (для прискорення вступу в Євросоюз, чи

що?): «*Эта группа хотела взорвать один из наших кораблей. А что, если остальные группы захотят взорвать дом с семьями украинских офицеров... или наших*», – як каже один з персонажів – офіцер ЧФ.

Показано, як прості мешканці Сімферополя, налякані очікуваним прибуттям поїзда з «бендеровцями», сходяться до міського вокзалу: прості мешканці з пофарбованими під прапор автономії щитами та богомільні бабусі зі свічками, діти, герой Саша. І моляться, моляться, моляться... І Альона теж ходить тут, серед них, впевнена, що війна буде. Але поїзд прибуває, і раптом виявляється, що всі бойовики зі зброєю зійшли у Херсоні. Диво! Диво! От що значить молитися у складі

правильного, канонічного патріархату!

Про те, що ж було насправді, згадує очевидець подій Маріанна Малина: «*Уперше в житті зазвичай привітний Сімферополь зустрів мене негостинно. На виході з перону стояла група чоловіків у чорних куртках. Ці агресивні молодики перевіряли сумки пасажирів. Мене страшенно вразило, як безцеремонно вони зупиняли людей. Я, яка все життя прожила у спокійній мирній країні, не могла повірити, що все відбувається насправді. Люди обурювалися, адже ці молодики не мали жодних законних підстав. Просто право сили. Я була з маленькою дамською сумочкою, тож мені вдалося прослизнути, мене не зупинили. Мені навіть вдалося цих «не-*

У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

10 РОКІВ ВІЧНОГО СНУ КРИМЧАКА. ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА ТКАЧЕНКА

6 грудня 2017 р. виповнюється 10 років з дня смерті письменника і правозахисника Олександра Ткаченка, чий життєпис супроводжується прикметником «російський». Та й сам він вважав себе таким, – стверджуючи свого часу, що його батько, носій українського прізвища, є росіянином. Однак він завжди пам'ятав і підкреслював, що його мати походить з кримчаків – старовинного нечисленного корінного народу Криму. «Кримчаків вважають своїм кожного, в кому тече бодай краплина їхньої крові, – казав Ткаченко. – Якщо ти відчуваєш себе кримчаком – отже, ти ним і є». Про долю людини і долю всього народу поговоримо напередодні ще однієї важливої дати – 11 грудня – Дня пам'яті кримчаків та євреїв – жертв нацизму.

ГАЗЕТА «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ»

Всеукраїнська літературно-публіцистична та мистецька газета
Виходить із 31 грудня 1992 року
Свідоцтво про реєстрацію КВ №12042-913/ПР від 30.11.2006 р.

Засновники

Міністерство культури України
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса редакції
03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1;
тел.: +38 (044) 498-23-65

Видавець
Національне
газетно-журнальне
видавництво

Генеральний директор
Андрій ШЕКУН

Головний редактор
Віктор Мерджинський

Дизайн та верстка
Марк Канарський,
Оксана Кочергіна

Поліграфічний комбінат
ТОВ «Типографія «Від А до Я»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51
Розповсюдження і реклама
тел.: +38 (044) 498-23-64

Редакція не завжди поділяє
думки авторів публікацій,
відповідальність за достовірність
фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються
і не повертаються.
Редакція залишає за собою
право скорочувати публікації
і виправляти мову.
Зміст газети поширюється
на умовах ліцензії СС ВУ 3.0,
якщо відсутні інші вказівки.

Передплата на газету
Передплатна ціна на 2017 р.:
1 місяць – 12,44 грн.;
півріччя – 74,64 грн.

У передплатній ціні враховано
вартість доставки до вашої
поштової скриньки і вартість
оформлення абонемента.

Передплатний індекс
90269

Наклад 1000 прим.
Ціна договірною

